

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Vremurile bătrâne!

„Mulțumirea cu puținul ce ți-l-a dat soarta e mai mult decât bogăția“ e un proverb vechiu și înțelept. Sute de ani de experiență a dovedit oamenilor că progresul adevărat atât în cele materiale cât și în cele spirituale nu poate fi decât lent și gradat, orice încordare peste măsură nu poate duce decât la pierzare. Adevărul acesta l-au înțeles și l-au pus în praxă atât de bine oamenii de demult. În vremurile bătrâne toate mijloacele și manifestările de viață au fost încete. Opaitul gura cuptorului au ars încet, carele și căruțele s'au mișcat mereu înainte așa că ochiul și urechea au avut destulă vreme să se pătrundă bine de fenomenele externe iară sufletul la rândul său a putut să reflecteze asupra lor cu toată cusururile ei, priviți pe unde mai puteți afla, tablourile vechi cari decorau casele celor de demult. Peisage din natură admirabile, idile drăguțe din viața de vânători ori păstori formau cuprinsul lor, așa că, cât ai intrat într-o casă de aceasta, frumseța și seninătatea tablourilor te-au captivat la moment și ți-au vărsat în suflet o bună dispoziție. Tablourile au dat fieștecărei case fizionomia ei deosebită pe care dacă ai văzut-o odată bine nu ai mai putut-o uita niciodată.

Dară călătoriile cu câte bucurii sufletești au fost împreunate cât au fost de gustate cu tihnă toate momentele plecării și ale ajungerii. Cu câtă dragoste nefățărîtă s'au întimpinat oamenii de demult la revedere cum s'au știut bucura unii de sănătatea și fericirea altora. Gazde și slugi fieștecare și-a avut paharul său de bucurie pe care l-a știut gusta tot netulburat de ambiții și patimi deșarte.

De câtă dragoste s-au bucurat în vremurile bătrâne cărțile bune, a căror reclamă nu au putut să o formeze alta decât frumseța lor externă și internă. Fieștecare șir a fost cetit cu o încordată atențiune și plăcere, ideile nobile și frumoase ce s'au degajat din paginile lor împodobite încetul cu încetul au penetrat în suflet și s'au prefăcut în motive de fapte bune. Multe păcate au zăcut în inima celor de demult dară

și multe virtuți, când a fost vifor, apoi a fost groaznic, dară după ce s'a potolit locul lui, l-a luat o bunătate senină adevărată și nu prefăcută.

Vremuri bătrâne, vremuri frumoase! în puținul vostru voi a-ți ascuns atâtea comori de mângâiere și de fericire.

Cât de mare a fost privirea înlăuntru sufletului în vremurile trecute demult și cât e aceasta de mică în vremurile noastre noi.

Vremurile bătrâne le caracterizează *originalitatea, tihna și sinceritatea* pe când vremurile noastre noi stau sub semnele *măimutăriei, nervosității și ale fățării*. Cel sărman în loc să se mulțamească cu puținul de care l-a învrednicit D-zeu, și aici să-si caute fericirea sa, întinde din grumaz și se gârbovește de spate, numai ca să poată imita pe cel bogat în îmbrăcăminte și în gesturi. Mândria, aceasta cea mai afurisită armă a diavolului, face ravagii îngrozitoare între oamenii moderni. Nu numai orașele ci și satele sunt stăpânite de această boală. Satele unde am crede că trebuie să decurgă o viață simplă și sănătoasă sunt deja inficiate de o mândrie proastă. Luxul netrebnic, care consumă venitele satelor în mare parte și lovește necontent în existența bisericii și a școalei, i-și are rădăcina în dorul de măimutărie. În măsură ce sporesc bunurile materiale, în urma perfecțiunii căilor de comunicațiuni ale pământului, sufletul se orbește tot mai mult. Reclamele și momelile neguțătorilor pun tot o mai mare stăpânire pe sufletul oamenilor simplii dela țară. Imbrăcăminte luxoasă dela cap până la picioare, trai copios și moleșit devastează în grad tot mai mare simplitatea și curățenia vieții dela țară.

Sătenii sunt convinși că e destul să ieși din portul strămoșesc și să te arunci în haine orașănești și apoi ești domn vezi Doamne! În vremurile de demult falosia și estravanța la sate se timbrau de prostie și erau prezecutate, astăzi însă durere chiar aceste păcate urâte duc izonul.

Cine nu să lapadă de portul său și nu se îmbracă în haine pistrife și nu vorbește o limbă păsărească e socotit de un Sandu Năpoilă. Nu frica de Dzeu, nu iubirea, nu rușinea față de oamenii mai cumiți conduc opiniunea publică

acelor mai multe sate, ci palavrele duchenarilor cu moda nouă. A nu plăti dările bisericești și ale școlii nu e mai rușine, ci rușine e să nu faci mascaradă cu hainele pistrițe. Că în ce chip trebuie să prospicieze fondul sufleteș al oamenilor cari își sacrifică totul pentru o efemeră strălucire externă e ușor de ghicit. Milioane și milioane se jertesc anual maimuțeriei ticăloase. Ce adevărată binefacere ar fi pentru oamenii acestia simpli, dacă s'ar introduce iarăși aceea lege din evul mediu care prevedea strict că fiestecare clasă cum are să se îmbrace, cum s-ar tăia dintrodată rădăcinile maimuțeriei nefericite.

Nimic nu poate fi apoi ceva mai natural, decât că alături de maimuțarie se înflorească și fățaria. Supt cuvintele cele mai călduroase și mai înflorite se ascund nu numai la orașe ci durere și la sate interesele cele mai mârșave. Cine cunoaște și viața internă a celor mai multe sate din lumea modernă are ocaziune de multe ori să se convingă ce nu sunt capabili sătenii să facă din interes. Legături de sânge, legături de iubire casnică sunt rupte fără nici o remușcare de conștiință din interes. Raporturile de dragoste reciprocă și sinceră ce existau la cei bătrâni între neamuri și cunoscuți dispar mereu cu desăvârșire, făcând loc unei fățării rău ascunse.

Dar unde prinde rădăcini adânci *maimuțaria* și *fățarnicia* numai trebuie să cercetezi cu microscopul cum prospiciază cultura inimii, viața familiară și socială fiindcă tabloul trist al realității și-l poți face singur în trăsături generale între cei patru păreți ai tăi. Dar ce să faci? alvia lumii nu o poți schimba ori cât te-ai plânge de răutatea ei, tragic e numai că nu poți scăpa din ia, macar să vrei, acuși numai afli sătuț care să-și mai fie păstrat liniștea și idilismul neștirbit și să nu fie legat prin tren și prin gazete de zgomotul și păcatele lumii mari. O singură scăpare îi mai rămâne omului modern de a încunjura morburile sufletești ale lumii în care trăiește și anume de a se adânci în cercetarea minuțioasă a vremurilor bătrâne. Graiul și viața simplă, virtuțile și păcatele sincere ale vremurilor trecute ne pot mângâia și înălța sufletele. „Prezentul e bătrâneța, iar trecutul e tinerețe și ce poate fi mai plăcut decât să te cufunzi în amintirile tinereții. Tinereța e plină de veselie și de sinceritate și așa e și trecutul, aici putem să aflăm acela ce timpurile moderne cu poleiala lor externă și cu sărăcia lor internă nu ne pot da: *poezie și adevăr*.

Zero.

Circular

**cătră oficiile protopopești din districtul consisto-
rului din Arad.**

Spre a manifesta loialitatea și omagiul nostru față de împăratul și regele nostru Carol IV., dispunem prin aceasta, ca în 17/30 Dec. a. c., Sâmbătă, în ziua încoronării Aceluiași, să se țină în toate bisericile noastre liturghie împreună cu doxologie, cu care ocaziune preoții vor rosti predică ocazional potrivită. În aceeași zi în școlile noastre profesionale nu se vor ține prelegeri, dar învățătorii vor explica elevilor însemnătatea încoronării și-i vor îndemna la iubire și supunere față de noul nostru monarch.

P. O. D-Ta în tractul submanuat vei lua de cu vreme dispozițiunile necesare în consecință.

Arad, la 5/18 Decemvrie 1916.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

CRONICA.

Panegiric. La parastasul Marelui Arhiep și Metropolit Andreiu a ținut panegiricul în biserică prof. Dr. Lăzar Iacob. În panegiric a remarcat cu mult succes credința mamei lui Șaguna, care i-a mântuit fiul din ghiarele catolicismului.

Pentru împrumutul al cincile de rășboiu. Corpul profesoral dela inst. ped. teol. din Arad a semnat 9000 coroane.

Mulțămită publică. În zilele acestea, de continuă mahnire sufletească, am avut și un moment de bucurie. când evlaviosul meu parohian Ioan Ceba în urma sfaturilor părintești din puținul său prisos a binevoit a cumpăra în locul vechiului Mineu ruinat și defectuos—12 volume de Mineu lunare noi cu prețul de 280 cor. care în ziua nașterii sfântului Ioan 24 Iunie v. etc. sfîntîndu-se s'au predat sfîntei noastre biserici ort. române din T. Secaș.

În numele comunei bisericesti exprim generosului donator, și pe aceasta cale profundă mulțămită, rugând pre bunul D-zeu, să-i scrie fapta lui nobila în cartea cerurilor, iar lui să-i dăruească zile îndelungate, viață fericită cu deplină sănătate. T. Secaș 4/17 decemvrie 1916. Demitriu Morariu paroh ort rom.

Nerolog. Cu inimă sfâșiată de durere anunțăm rudeniilor și cunoscuților moartea prea iubitului și neuitatului nostru soț, tată frate socru, moș unchi și cumnat Constantin Clecan învățător gr. or: român în Beregsău întâplată la 4/17 decemvrie 1916 la 2 oare d. a. după un morb scurt în etate de 55 ani. Rămășițele pământești ale neprețuitului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Marți la 6/19 decemvrie la 11 oare a. m. în cimiterul gr. or. din loc. Fieci țarina ușoară și memoria binecuvântată.

Posta redacțiunii. Sf. Nicolaul mare. Pentru frumoasa cuvântare n-am mai aut loc. Luptăm cu mari greutăți tehnice la scoaterea foiei și așa trebuie să reducem materialul la strictul necesar. Poporul pretutindenea s'a despărțit greu de clopotele sale, dar au rămas împăcați, că împlinesc o datorie patriotică prin predarea lor. Intru aceea sunt vesel că te văz bine și însuflețit ca totdeauna.

Aviz.

Păuna Elora de relig. gr. or. născută la 18 febr. (2 mart) 1808 Révanjfalú (Satul nou) c. Torontal și-a pierdut certificatul școlar de pe cl. IV civ. pe care a terminat-o în anul școlar 1913-14. certificatul școlar pierdut s'a extradat sub Nr. 7-IV 1913-14 cu datul de 5/18 dec. 1914. După ce la avizul nostru, publicat în Nr. 38 din Biserica și Școala nu ni s'a prezentat certificatul îl considerăm de nimic și estradăm un duplicat sub Nrul maticular 7-IV 1913-14 cu datul de 5/18 dec. 1916.

Arad 7/20 dec. 1916.

*Direcțiunea școlii civ gr.
or. română de fete din Arad.*

Aviz.

Cu tot respectul aducem la cunștiința onor. public, că trecând ed. I. (30 mii) din calendarul nostru diecezan pe a. 1917 am scos de sub tipar a doua ediție în 10 mii exemplare. Aceasta nouă ediție e întregită și conține tarifa nouă postală și cea a competențelor de timbru, cari în ediția I nu s'au putut lua.

Prețul unui exemplar este 60 fil. + 15 fil. pentru porto.

La comanda pentru cel puțin 30 esempl. oferim 25% rabat, privindu-ne și francatura.

Cu stimă:

Librăria Diecezană.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. rom. din Bârsa se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela comuna bisericească 600 cor. iar competențele dela aceasta sumă în sus sunt asigurate ca întregire de salar prin rezoluțiunea Nr. 152745 din 1915.

2. Cvarțir corespunzător în edificiul școlii cu supra edificate și jumătate intravilan pentru grădină; ori eventual, până la edificarea locuinței inv. 2-a, 240 cor. relut de cvarțir.

3. Spese de conferință 20 cor.

4. Scripturistică învățătorescă 10 cor.

5. Dela înmormântări, la care va fi poftit 2 cor.,

De încălzirea și curățirea internă a locuinței se va îngrijit învățătorul; iar de curățirea externă a locuinței învățătoresci, de curățirea sale de învățământ și de încălzirea ei, comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, instrueze elevii în cântările bisericești, să-i conducă și supravegheze în sf. biserică regulat în fiecare duminică și sărbătoare fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursele adresate comitetului par. din Bârsa în termenul concursual, Preaonoratului Oficiu pbbiteral din Buteni și ajustate cu următoarele documente: 1. Extras de botez 2. diploma de învățător, 3. atestat de apartinență, 4. atestat de serviciu și 5. eventuala dispensare dela miliție; având să se prezinte sub durata concursului în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului par. din Bârsa, ținută la 26 Iunie (9 Iulie) 1916.

Miron Grecu m. p.

Eugen Halic m. p.

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, pbbiter. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sinteia (Szinte) protopopiatul Chișineu, să escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficial Biserica și Școala.

Beneficiul e următorul:

1. Casa parohială cu 4 odăi cu intravilan parohial;

2. Una sesiune parohială, pământ arător parte fânaț, constătătoare din 34⁷⁶⁰/₁₈₀₀ jugh. catastrale;

3. Drept de pășune pentru 16 capete vite mari, din pășunea comună sau eventuală despăgubire în bani;

4. Pentru răscumpărarea de bir preoțesc 260 cor. din casa epitropiei parohială culturală;

5. Stolele legale;

6. Congrua dela stat, pentru care parohia nu ia asupra sa nici o garanță;

Alegândul preot are să supoarte toate dările ce se vor ieictă după venitele beneficiate de dânsul și este îndatorat a catehiză la școalele din comună fără nici un drept de remunerațiune dela parohie.

Parohia fiind de clasa a II-a dela recurenți se recere evalidațiunea prescrișă în concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84 din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescise și cu atestat despre serviciul prestat până acum, — adresate comitetului parohial din Sinteia — se vor subșterne în termenul prescise Preaonoratului domn protopop Dr. Dimitrie Barbu în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții pe lângă stricta observare a §-lui 33 din regulamentul parohial au a se prezintă în vre-o duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din Sinteia, arătându-și desteritatea în cântarea bisericească, în oratorie și rituale.

Sinteia, la 2/15 Octomvrie 1916.

George Costa, m. p.,

Dimitrie Mihut m. p.,

not. com. par.

preș. com. par.

În conțelegere cu mine:

Dr. Dimitrie Barbu m. p.,

protopop.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Consistoriale Nr. 4646/1916 pentru îndeplinirea parohiei din **Păuliș (Opalos)** devenită vacantă prin trecerea parohului Zamfir Conopan la statul de deficiență, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa I.

Venitele acestei parohii sunt:

1. O sesiune parohială extravilan.
2. Stolele legale.
3. Birul legal în naturale după anul din trecut.
4. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijească de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parohial și va avea să provadă fără alta remunerațiune catechizarea elevilor dela școlăle noastre din comună.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită recursele lor ajustate cu documentele de cvalificațiune cerută în concluzul sinodal Nr. 84/1910 pet. II. și cu atestate despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Păuliș (Opalos) oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dinșii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiunilor regulamentare în Sta Biserică din comună, spre a să arăta poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

3—3.

Conform rezoluțiunii consistoriale Nr. 4798/1916 pentru îndeplinirea parohiei din **Cuvin** devenită vacantă prin trecerea parohului Teodosiu Moț la statul de deficiență, prin aceasta se publică concurs cu termenul de alegere de ziua de **Marți în 27 decembrie 1916 (9 ianuarie 1917)**.

Parohia este de clasa I-ă.

Venitele acestei parohii sunt:

1. O sesiune parohială constatătoare din 56 jugh. de 1100 metri patrați.
2. Un intravilan parohial.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Dreptul de pădure și pășunat după sexiunea parohială.
6. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijească de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parohial și va avea să provadă fără alta remunerațiune catechizarea elevilor dela școlăle noastre din comună.

Reflectanții la această parohie să-și trimită recursele lor ajustate cu documentele de cvalificațiune recerută în concluzul sinodal Nr. 84/1910 pet. II. și cu atestate despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Cuvin (Aradkövi p. Györök) oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dinșii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiunilor regulamentare în Sta Biserică din comună, spre a să arăta poporului.

Din ședința dela 21 noiembrie 4 decembrie 1916.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

3—3.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa II. din Bruznic** (Marosborosnyok) protopresbiteratul Lipovei — în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 373/916 să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială în intențiunea cuprinsă în coala catastrală cu dreptul de pășunat.
2. Un intravilan cu grădină extravilană în pașiunea comunei.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat să poarte toate dările publice după venitul parohial și să catehizeze la școala profesională fără alta remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele prescise precum și atestat despre eventualul serviciu prestrat până aci a se substerne în termenul concursual la P. O. oficiu protopopesic din Lipova (Lippa) adevă comitetului parohial din Bruznic.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sta biserică din Bruznic spre a-și arăta desteritatea în cele rituale oratorie, abservând strict cele cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat din ședința comitetului parohial din Bruznic: ținută la 31 iulie (13 aug.) 1915.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* ppresbiterul Lipovei.

—□—

3—3.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Berindia** (Borosberend) devinită vacantă prin pensionarea fostului învățător să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele: 1. Din cassă culturală în bani gata 120 cor. 2. Pentru desdaunarea bucatelor din cassă culturală 110 cor. 40 fil. 3. Pentru desdaunarea pământului din cassă bisericii 90 cor. 4. Prețul alor 4 stingeni de lemne 95 cor. din cassă culturală. 5. Conferința 20 cor. 6. Scripturistica 6 cor. 7. Întregirea dela stat (fostul învățător a bineficiat întregire dela 516 cor. 40 fil. în sus). 8. Locuință și grădină.

Alesul va fi deobligat se provadă cantoratul în și afară de biserică, să conducă școlarii în ordine la serviciile devine, să formeze cor cu elevii săi și să cânte cu ei în biserică fără altă remunerație. Conducătorii de cor compus din adulți sunt preferiți.

De curățirea interiorului locuinței învățătoresți se va îngriji alesul.

Dările publice după bineficiile avute le va suporta alesul.

Recursele adresate comitetului parohial și trimise oficiului protopresbiteral din Buteni — sunt a se ajusta cu următoarele documente în original: 1. Estras de botez. 2. Diplomă învățătorescă. 3. Atestatul de apartinență 4. Informațiune despre relațiunea cu miliția. 5. Atestatul de serviciu.

Reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Berindea în vre-o duminică sau sârbătoare — în termenul concursual.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *F. Rowin* ppter. insp. școl.

—□—

3—3